

היהודים הראשונים, שמוצאם היה ככל הנראה מגרודנו, החלו להתיישב בקרינקי במעבר בין המאות ה"ז והי"ז, או בראשית המאה הי"ז. בשנת 1639 היהודים היו צריכים להיות כבר מאורגנים היטב ורבים במספרם, משום שהמלך וולדיסלב הרביעי העניק להם צו העדפה שעל בסיסו הם יכלו לרכוש חלקות קרקע, לבנות בתים, לסחור, לייצר אלכוהול וכן להקים בית כנסת, מקוה ולייסד בית עלמין. בשנת 1662 זכויות אלה אושרו בידי המלך יאן קזימיר. אולם איננו יודעים במדויק מתי נבנה בית הכנסת הראשון והמקוה ומתי נוסד בית העלמין.

בית העלמין הוקם בקצה הצפוני של העיר, בעלייה, עתה ליד רחוב זאולק זאגומייני. ידוע כי בסוף המאה הי"ח – תחילת המאה הי"ט בית העלמין הורחב הודות לרכישת מגרש שכן. בבית עלמין זה חלקות הקבר העתיקות יותר נמצאות בצדו הדרום מזרחי. החלקות החדשות, שקמו ככל הנראה אחרי 1840, מופרדות היו על ידי שביל פנימי. הכל היה מוקף בחומת אבן ובה שער עץ בצד הדרומי.

היהודים בקרינקי היו משוייכים לקהילה היהודית בגרודנו. הקהילה בקרינקי הפכה עצמאית בשנת 1691 וכבר באותה התקופה שיחקה תפקיד חשוב באיזור. במאה הי"ח הייתה זו אחת הקהילות הגדולות באותו איזור של פולין.

במאה הי"ט קרינקי הפכה למרכז חשוב לייצור בדים ועורות בשל פעילותם של בעלי העסקים היהודים, שסיפקו סחורות לצבא רוסיה. אולם השריפות בשנים 1879, 1882 ו-1887 השפיעו באופן שלילי על התפתחות הייצור וגרמו לאובדן חשיבותה של קרינקי לטובת עלייה בחשיבותה של ביאליסטוק. בשנת 1897 מתוך אוכלוסיה של חמשת אלפים איש בעיר 85 אחוז היו יהודים. ראשית המאה הכ' היא שעת משבר כלכלי ודמוגרפי. זו הייתה הסיבה לכך שהרבה מהתושבים החליטו להגר מהמדינה.

בספטמבר 1939 קרינקי בתחילה נכבשו על ידי צבא גרמניה, אולם מאוחר יותר נכנס לכאן הצבא האדום. ביוני 1941 העיר נכבשה חזר על ידי הגרמנים, אשר הטילו פצצת מרגמה לכיוונם של היהודים שנתאספו בשדה הסמוך לעיר, מה שגרם למותם של קרוב לארבעים בני אדם. גופותיהם נטמנו בבית העלמין היהודי בקברי אחים. הגרמנים החריבו את בית העלמין, פקדו קגדוע מצבות רבות מהאדמה, והשתמשו בהן מאוחר יותר כחומר בנייה.

לאחר המלחמה, בשנת 1947, הניצולים, מי ששרדו את השואה אירגנו הוצאה מהקבר וקבורה מחדש של קרוב לארבעים קורבנות של הוצאה להורג שבוצעה על ידי הגרמנים בפסח 1943. קברי ההמונים מתקופת השואה טרם זכו לסימון כלשהו, עד היום.

בעשורים הנוספים שחלפו מאז תום המלחמה בית העלמין הלך וזנח. בשל חומת האבן ההרוסה הכניסה לשטחו של בית העלמין לא הייתה קשה. שטחו של בית העלמין הפך מרעה צאן, השליכו בו אשפה.

בסוף שנות ה-80 של המאה הכ' תומש וישנייבסקי ואנדז'יי גרייטר ערכו את תיעוד בית העלמין. בחלקה הקרובה לצורת מלבן מוארך בשטח של 2,489 הקטר הצליחו לזהות למעלה מ-3000 מצבות. אלה נעשו מאבן מעורבת, אבן חול, גרניט ובטון. המצבה העתיקה ביותר שייכת לחיים בן בנימין שנפטר ב-1758. עד היום מספר המצבות קטן בצורה משמעותית כתוצאה מההרס והשוד. בית העלמין בקרינקי עם זאת הוא אתר עם כמות המצבות השמורות הרב ביותר שבאיזור פודלשיה. הוא נרשם מרשימת האתרים לשימור תחת המספר A-115 ביום ה-30 בדצמבר 1987. בשנת 2000 ביוזמת אגודת ידידי חבל פודלשיה "דרומלה" במסגרת הפרוייקט "בעקבות סיפורי העבר בחבל פודלשיה", בסמוך לבית העלמין הוצב שלט ובו מידע המתאר את תולדות המקום.

בית העלמין בקרינקי נמצא בטיפולה של הקרן לשימור המורשת היהודית. במאה הכ"א נערכים בו מצבעי נקיון עונתיים הודות ליוזמה שמגלים פעילי חברה מקומיים, המעודדים את הנוער – תלמידי בתי הספר והמתנדבים להשתתף במבצעי הנקיון.

אגודת התיעוד של בתי העלמין היהודיים ערכה את רשימת המצבות מבית העלמין בקרינקי. אפשר למצוא אותה כאן:

https://cemetery.jewish.org.pl/list/c_86 [גישה ב-27 בנובמבר 2020].